СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 124. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 29. травня 1930. VOL. XXXVIII. No. 124. Jersey City, N. J., Thursday, May 29, 1930. THREE CENTS.

НЕМА КІНЦЯ ТЯГАНИНІ З ТАРИФОЮ

ВАШИНГТОН. — Ще не знати, що станеться в сенаті з тарифовим законопроектом, бо заноситься на нову опозицію. Сенатор Берклей, демократ з Кентоки, підніс, що конферуючі в справі тарифи переступили свої повновласти, коли згодилися на уповноважнення тарифової комісії до проголошення певних тарифових змін законом, коли президент не видасть своєї опінії щодо того на протязі 60 днів.

На підставі того протесту сенатора Берклея президент сенату Куртіс завернув тарифовий проект наново до конферуючих.

РЕПУБИКАНЦІ ЗА ЗНЕСЕННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

НЮ ЙОРК. — З нюйорських округів будуть вислані на стейтову републиканську конвенцію самі мокрі делегати, які домагатисямуть знесення прогибіції. Кажуть, що на тій конвенції мокрі становитимуть більшість.

ВІДНАЙШЛИ ДОРОГОЦІННОСТИ.

НЮ ЙОРК. — Новий поліційний комішенер Молруней записав себе відразу дуже похвально, бо завдяки його старанням викрито бандитську шайку, а з нею і цілу масу покрадених дорогоцінностей, які вартують понад $1,000,000. Дорогоцінности були переховувані по банкових сховках.

НОВИЙ ЛЕТУНСЬКИЙ РЕКОРД.

ҐЛЕНДЕЙЛ (Каліфорнія). — Полковник Роско Турнер перелетів американський континент, себто простір від Атлянтійського океану до Пацифіку, на протязі 18 годин 43 мінут і 34 секунд.

Попередний рекорд здобув капітан Гокс, котрий перелетів той простір у 19 годинах, 10 мінутах і 32 секундах.

КОРИСТИ З ТЕЛЕВІЗІЇ.

БОСТОН. — Джан Гейз Гемонд мол. зробив винахід, який є великим здобутком на полі телевізії, а великою користю для літаків. Ото винайшов він такий спосіб, що з літаків буде можна бачити летунські поля навіть серед найбільшої мраки. Гемонд каже, що летун буде бачити при помочи нового апарату як сова серед найбільшої темноти. В той спосіб буде можна запобігти ріжним летничим катастрофам, які звичайно случаються при злеті підчас густої мраки.

При помочі того апарату буде можна порозумітися з літака з підводними суднами й інформувати їх про положення ворожих кораблів на морі.

КАЖЕ, ЩО ЦЕРКВИ ВИБРАЛИ ГУВЕРА.

ВАШИНГТОН. — Дітс Пикет, дослідчий секретар Методиської ради тверезости, прогибіції і публичної моралі, зізнаючи перед сенатським лабіїстичним комітетом, подав, що републиканська партія не могла вибрати Гувера президентом, бо не мала практичних політичних провідників. Гувера вибрала президентом Методиська рада тверезости, себто церкви й Протисалунова Ліґа.

БАТЛЄР ПРО ЕВРОПУ.

НЮ ЙОРК. — До Америки повернув д-р Никлас Батлєр, президент Колюмбійського університету, котрий їздив по Европі з рамени Карнеґійської фундації.

Він каже, що Европа прийшла до переконання, що на світовій війні ніхто не виграв і тому намагається усіми способами не допустити до нової війни. Разом з тим Европа працює над тим, щоби поправити ті похибки, які пороблено у верзальськім договорі.

СУХИЙ ДЖОНС ГОТОВ ІТИ ЗА МОКРИМИ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Веслей Джонс, републиканець з Вашингтон, автор закону, який накладає за нарушення акту Волстеда найвищу кару 5 літ тюрми і $10,000 грошевої кари, заявив, що коли його стейт у своїй більшости заявиться за знесення прогибіції, він голосуватиме в сенаті так, як рішила більшість. Сам він остає надалі сухим.

ПРОТИ РЕЄСТРАЦІЇ ЧУЖИНЦІВ.

НЮ ЙОРК. — На обіді в готелі Менджер дебатовано над законопроектом у справі реєстрації чужинців. Американський історик і публіцист Барнес виступив з усею рішучістю проти того закона, який своїм духом нагадує часи найгіршої реакції в Европі й заводить поліційну шпіонажу та відтягає чужинців від асиміляції.

СМЕРТЬ МОЛОДОЇ ЛЕТУНКИ.

КОЛОРАДО СПРИНҐС. — Підчас летунської катастрофи згинула Маргарета Фергусон, 17-літня учениця з гай скул. Вона була відома як велика ентузіястка щодо летунського спорту. Літала так добре, що мала урядовий лайсенс на літання.

ВЗЯЛИ НА „БАС".

ІТАКА (Ню Йорк). — Редактори студентського часопису „Ди Корнел Дейлі Сон" зробили собі добрий жарт з Куртисом, заступником президента, і секретарем праці Дейвисом. Ото редактори повідомили обох, що студенти святкують 150-літну річницю Фрая, батька републиканської партії, щоби в той спосіб закінчити спір щодо народин републиканської партії. Куртис і Дейвис вислали студентам зприводу того свята ґратуляційні телеґрами, не полапавшися, що це жарт.

В БРАЗИЛІЇ НЕСПОКІЙ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Наслідком горожанської війни згинуло в останній боротьбі 38 повстанців.

СМЕРТЬ НЕАБИЯКОГО ЖУРНАЛІСТА.

Данська преса повідомляє про смерть одного з своїх земляків, що помер далеко від батьківщини, а діждався неабиякої слави, скрізь, з виїмком рідного краю. Він був дезиртиром з данської маринарки. Звався Фріц Гольм і втік на острів Балі, де туземці проголосили його королем. Був воєнним кореспондентом на Далекім Сході, а помер як „князь Ґольм" і „прінц де Кодешін". У відомім щорічнім американськім альманаху „Хто чим є" мав він присвячену цілу сторінку з 51 титулами, які здобув завдяки своїм журналістичним, науковим і іншим, нікому невідомим, заслугам. Мав він почесні титули „д-ра", „професора", „кореспондента", „ордери", „відзнаки", „дипльоми", тощо. Це все від ріжних американських републик і азійських держав, з яких володарями листувався, пересилаючи їм матеріяли на доказ, що зробив для даного краю. Наприклад, вирізував сторінку з лексикону Маєра про Персію і посилав перському шахови цей вирізок з присвятою від себе. За це діставав ордер і особисту королівську подяку. Багато дечого подібного робив він і з іншими „східними" установами та високопоставленими особами. Помер у 51 році життя як князь і ґеніяльний журналіст американського типу.

СМЕРТЬ АВСТРІЙСЬКОГО ПОЛІТИКА.

У Відні помер один з найориґінальніших Віденців, ґраф Адальберт Штернберґ, бувший член австрійського парляменту, — людина немилосердного дотепу, безпосереднього темпераменту, великої щирости й крайніх поглядів, якими гіршив і обурював ціле своє ґрафське монархічне середовище. Помер у 63 році життя. Він був чеським послом, що виступав як „радикальний Чех", але вживав як рідної німецької мови. Його виступи в парляменті в обороні демократії й вільної думки були звязані з демонстраційними сценами. Ґраф Штернберґ не вмів захуватись зі словами і для нього не було святощів: парлямент, військо, міністри, а навіть сам цісар ставали предметом розторощуючої критики.

ВІЙНА МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І РОСІЄЮ НЕМИНУЧА.

З Риги наспіли вісти, що всі політичні круги говорять про неминучу війну між Польщею і Совітською Росією. Також А. Вальдемарас, бувший диктатор Литви, написав довгу статтю, в якій яскраво підчеркує заборчі пляни польського диктатора Пілсудського. На думку Вальдемараса Пілсудський хоче загарбати Україну і Литву. А може він це зробити тільки війною, до котрої вже не від нині приготовляється.

ҐОРА ДАНИЛЮК ВИКРУТИВСЯ ВІД КАРИ СМЕРТИ.

Ґора Данилюк, з Джедбурґ, Саск., який ставав перед судом присяглих у Йорктоні по обвинуваченню, що вбив Михайла Крайника з тоїж самої місцевости, вийшов 8 травня з сеї справи з життям, але дістав 7 літ тюрми. Лава присяглих сімнацять годин нараджувалася, поки дійшла до рішення, щоби не признати його винним душогубства, а вдоволитися карою за звичайне вбивство. Справу перепроваджував суддя МекЛейн.

НОВА ШПИГУНСЬКА АФЕРА.

До кишинівського інспекторату поліції доставили вояка Вінтіленка з артилерійського полку в місті Сибів, А. Коду, аґронома із Тягині, маринара Г. Фараона із Ґалацу і вояка Маржіна з офіцирської школи в Бакові.

МАСОНИ ПО ЦІЛОМУ СВІТІ.

Масонерії це товариство з цілями позірно морально-філянтропійного характеру. В дійсности стремлять вони до здобуття політичної влади або принаймение впливу на хід політичних подій в країні, де істнують. Масонів найдемо у всіх частинах світа. Всіх масонських льож на цілій земській кулі по центральному бюрі статистичнім німецьких масонів є 28,638, котрі обєднують 4,411.000 членів. З того числа масонів припадає на Европу — 514.000, на Азію — 19,000, на Африку — 8.000, на півн. Америку й півн. американські кольонії — 3,550.000, на середню Америку — 95,000, на Австралію — 190,000. В Европі найбільше масонських льож є в Німеччині, бо аж 654, що обєднують 76,258 членів. Німецькі масонські льожі мають характер націоналістичний і належать до масонської інтернаціоналки, до якої належать усі інші льожі Европи та ниших частин світа.

КОЛІСНИКА ВИКИНУЛИ ДРУГИЙ РАЗ ЗА ДВЕРІ.

Вже другий раз в протягу двох тижнів вінніпезька поліція викинула алдермана В. Н. Колісника, провідника большевиків у Канаді, з салі засідань. Тому два тижні поліція була викинула його вже раз за зневаження предсідателя комітету безробітних, за що Колісник мав його перепросити. Цього він не зробив. Коли 13 ц. м. на засіданню міської ради Колісник відмовився зробити перепрошення, майор Р. Веб приказав йому гострим тоном винестися з салі. Колісник опирався. Тоді сильний поліціянт потягнув його з крісла і викинув за двері.

ВИБИРАЮТЬСЯ НА ПІВНІЧ ЗА МІНЕРАЛАМИ.

А. А. Бартон, управитель ніклевих копалень у Судбурах, Онт., приїхав на днях до Едмонтону, Альберта, звідки в короткім часі винбереться на північ над озеро „Ґрейт Слейв" за пошукуванням мінералів. Канадійські геольоґи твердить, що простір на захід від Форт Резолюшен є богатий в поклади олова і цинку. А. А. Бартон, котрий буде провідником і управителем нових пошукувань, бере з собою 16 людей і дві машині для верчення дір. Вся ця копальняна залога позістане на півночі ціле літо.

ВОГОНЬ У БОТОШАНАХ І ҐАЛАЦІ.

В Ботошанах (Румунія) знищив огонь шість домів і кілька столярських робітень. Шкода дуже велика. Другий огонь вибух у складі сукна в Ґалаці. Слідство виявило, що склад підпалено бензиною. Власти переслухують властителі складу й підозрівають його в підпалі.

УРЯД ВИДАСТЬ ДАНІ ПРО БЕЗРОБІТТЯ.

Стюарт, директор цензусового бюра, заявив, що з огляду на численні запити до бюра в справі безробіття, цензусове бюро оголосить незадовго вислід цензусу в справі безробіття. Бюро вже приказало супервізорам перепису поробити відповідні обчислення та предложити їх бюрови у Вашинґтоні.

ДАВНІЩЕ ЦАРСЬКІ ОХРАННИКИ — ТЕПЕР ЧЕКІСТИ.

З Москви повідомляють, що там перевели т. зв. чистку особового складу Д. П. У. Перегляд усіх функціонарів Д. П. У. виказав, що 60 процент аґентів і инших функціонарів Д. П. У. — це бувші царські охранники та члени инших російських чорносотенних орґанізацій. На цьому новому становищі вели вони безоглядну війну з т. зв. кулаками, та в брутальний спосіб поводилися з своїми жертвами. Ці чекісти не були ніякими комуністами. А вдержувалися при владі виключно завдяки теророви.

АЛЬБОМ У ЧЕСТЬ ЖЕРТВ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Анґлійське міністерство війни видало великий альбом у честь жертв світової війни. Альбом має 800 сторінок величезного формату, виданий на перґаміновім папері, росківшно оправлений в обгортку з золотими берегами. Кожна сторінка прикрашена вінєтами, роботи найліпших ґрафіків. В альбомі поміщені портрети й імена 42,000 Анґлійців, що згинули в світовій війні. На першій сторінці є власноручний підпис анґлійського короля. Перший примірник міститься в британськім музею.

БЕЗВИХІДНЕ ПОЛОЖЕННЯ РІЛЬНИЦТВА.

Світова преса займається тепер богато тяжким положенням хліборобів на цілім світі. Хоч в останніх часах ціни на хліб декуди підскочили трохи, то на загал положення рільництва як було так остало просто безвихідне. Показується, що в Европі запотребовання пшениці впало аж на 40 процентів у порівнанню з минулим роком! З другої знову сторони, хоч у Полудневій і Північній Америці жнива дали того року пшениці менше на 270 міліонів бушлів, то запаси її зменшилися тільки на 10 міл. бушлів. В Канаді впала ціна пшениці о 65 центів. Всі заходи правительств, щоб поправити долю хліборобів, не доводять нідочого. Виринув плян, перемінити значну скількість пшеничних піль на пасовиска, одначе й від переведення того пляну в життя не богато собі обіцюють. Словом — положення рільництва безвихідне.

ПРИБУЛО 800 ІМІҐРАНТІВ В КВІТНИ.

Канадійське іміґраційне бюро подає, що в квітни перейшло через Едмонтон, Альберта, поверх 800 іміґрантів. Були це переважно середньо-европейці. Найбільше число було Німців, відтак слідували Поляки й Українці. Найменше було Анґлійців. Майже всі поселилися в північних околицях, на нових фармах.

В РУМУНІЇ ЗГОРІЛО 600 ВАҐОНІВ ЗБІЖЖА.

З невідомих причин вибухла пожежа в залізничих маґазинах на стації в Бетросанах і знищила 600 ваґонів збіжжа. Шкоди начислюють на сотки тисяч долярів.

ЗАТОНУЛО 200 РИБАЛОК.

З Токіо повідомляють, що біля побережа Сахаліну й острова Гокаї лютував буревій. Він заподіяв великі шкоди, що доходять до 8 міліонів єн. Згинуло 200 рибалок, що ловили рибу.

МИМОВІЛЬНА КУПІЛЬ.

Немила пригода мала місце у Форталезі (Бразилія). Мав їхати пароплавом до Ріо посол Морейра Роша і з сеї причини зійшлось багато народа, щоби попращати депутованого. Поміст, на якому стояли гості, пани, пані, панночки, в одну мить заломивсь і 60 душ опинилось уморі. Щастя, що всі виратувались.

ВИСИЛКА БРАЗИЛІЙСЬКИХ ПОМАРАНЧ.

У С. Павльо, у муніціпії Лімейрі, пакують денно 12,000 пачок з помаранчами. Купці висилають їх до Північної Америки й Анґлії.

РЕКОРД.

До дивного рекорду у злочинах дійшов Портуґалець Антоніо Ґедеш, суджений недавно в Ріо де Жанейро. Тепер саме хочуть його прогнати з Бразилії, бо у свойому життю він був у 137 арештах, а вломів зробив 64 і то з оружжям в руках.

КРІВАВА МІЖУСОБНА ВІЙНА ІНДУСІВ

82 УБИТИХ І 863 РАНЕНИХ. ЗАВЗЯТА БОРОТЬБА ПОЧАЛАСЯ ПІСЛЯ ТОГО, ЯК В РІЧЦІ ЗНАЙШЛИ ВБИТУ ЖІНКУ ТА ДИТИНУ.

РАНҐУН (Індія). — Боротьба між робітниками страйкарями та страйколомами прибрала ще крівавіші розміри. Після того, як в річці знайшли труп убитої жінки й дитини з племени Бурмів, страйколомів, Бурми напали на Корінґісів, страйкарів, і між ними почалася завзята крівава бійка по всьому місті. Натовпи розлючених людей розломлювали ручні вози, узброювалися колесами, дишлями, ріжними частинами возів та иншими предметами, нападали одні на других і багатьох забивали до смерти, або калічили так, що більшість з них не виживе.

В помсту за вбиту жінку Бурми зарізали пятнацять жінок з племени Корінґісів. Одній зі своїх жертв вони перерізали жили на руках і тримали її перед натовпом Бурмів так довго, поки вона не сконала, спливши кровю. Базари зруйновані, всі склепи замкнені й частинно розгромлені. Лише поліція та військо поволі привернули лад, місцями стріляючи в натовпи.

В одному лише Ранґуні вбито 60 Індусів з обох племен і поранено принаймні 700. Між раненими знаходяться многі в такому стані, що їх чекає смерть.

БОМБЕЙ (Індія). — Повідомлення з ріжних міст подають, що в Ранґуні, Дакка, Люхнові та в Бомбею за останній тиждень було 82 вбитих і 863 покалічених. Це сталося підчас вуличних сутичок натовпів Індусів та розгону їх поліцією й військом. Багато соток ріжних ворохобників тепер знаходиться під арештом.

Тепер розпочалася крівава боротьба між окремими індуськими племенами, яка нічого спільного не має з пропаґандою Ґандія. Особливо завзята боротьба точиться між магомеданами та иншими релігійними фанатиками.

ТЯЖКЕ СТАНОВИЩЕ НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Останніми днями нанкінське правительство в своїх комунікатах нічого не говорить про становище на фронті. Зате противники його, північні ґенерали, повідомляють, що нанкінська армія потерпіла кілька поразок, а північні армії просовуються вперед на цілому фронті.

Становище нанкінської армії погіршується тією анархією, яку роблять в її запіллю ріжні грабіжницькі та комуністичні банди. Таксамо тяжко на армії Кай Шека відбивається економічна та торговельна дезорґанізація на терені, який знаходиться в посіданню нанкінського уряду. До всього прибавляється ще брак грошей для постачання армії. Тому треба вважати, що становище нанкінського націоналістичного уряду стало катастрофальним.

АРАБИ ЗАХОПИЛИ ЕСПАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ.

МАДРИД (Еспанія). — Нарешті стало відомо, що два еспанські летуни з їх механіком, які пять днів тому зникли в часі лету над територією Африки, заселеної напівдикими арабськими племенами, живі. Вони прислали кінним Арабом листа до одного з військових еспанських постів з повідомленням, що їх тримають у полоні Араби-бандити, які вимагають за них викупу.

Летуни змушені були осісти в районі, де блукають ріжні банди Арабів, ізза того, що зломилась одна рурка в моторі. Літак зарився так глибоко в пісок, що вже не міг піднятися. Еспанський уряд уже вислав викуп за летунів та за їх механіка через одного місіонаря, котрий знає ту місцевість, де знаходяться летуни.

ПОЛІЦІЯ СТРІЛЯЛА В ДЕМОНСТРАНТІВ.

СЕН СЕБАСТІЯНО (Еспанія). — Ще в часі диктатури Прімо де Рівери було заборонено вести газардову гру в місцевих касинах. Це припинило приплив туристів, які приїздили в це старовинне місто, щоби радше ніж відвідати його, спробувати щастя в грі.

Двацять тисяч себастіянських мешканців урядили демонстрацію з домаганням, щоби нарешті ця заборона була знесена, бо населення терпить великі втрати, не маючи туристів. Зрештою демонстрація обернулася в політичну протиурядову демонстрацію. Поліція, щоби розіґнати демонстрантів, стріляла в них, поранивши 30 осіб.

Сильні відділи поліції та військової патрулі підтримують порядок у місті.

РУМУНСЬКИЙ НАЧАЛЬНИК ПОЛІЦІЇ СЛУЖИВ БОЛЬШЕВИКАМ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Тут викликано велику сензацію повідомлення бувшого большевицького заступника амбасадора в Парижі, Бесідовського, що один з вищих начальників поліції в Румунії передав большевикам секретний шифр для телеґрам та листів. Ніхто не сумнівається, що це йде мова про бувшого начальника бесарабської політичної поліції, якого недавно звільнено з посади.

На Дністрі поліція арештувала одну жінку, яка старалася перебратись на большевицьку сторону. Її обвинувачують у шпіонажі на користь большевиків.

РАТУЮТЬ МЕК ДОНЕЛДА.

ЛОНДОН (Анґлія). — Посли ліберальної партії зовсім не будуть брати участи в голосованню в справі допомоги безробітним та промислової кризи в Анґлії. До цього рішення лібер али прийшли тому, що вони не годяться з політикою Мек Донелда, але голосованням проти нього не хочуть повалити його уряду.

Уряд Мек Донелда тепер певний, що він буде мати більшість навіть тоді, коли, разом з консерватистами, проти нього буде голосувати частина лівих членів партії праці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДРУГИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ ПРО УКРАЇНУ

На зборах Другого Інтернаціоналу, що недавно відбулися в Берліні, обговорювано справу розвалу большевизму. Порушувано при тому справу будучого устрою російської імперії. Як найкращу розвязку признано знова право самоозначення народів: кождий народ має право рішати свобідно, як найкраще собі забезпечити свободу: чи шляхом самостійної держави, чи шляхом федерації з другим народом. У резолюціях виразно згадується український народ.

Сю декларацію Другого Інтернаціоналу треба признати заслугою українських делеґатів. Вона показує, що коли приложити вперто відповідні заходи, то все таки щось зробиться. Не вменшує се зовсім їх заслуги те, що великої позитивної практичної ваги така декларація мати не може. Як декляція вона може мати значіння тільки декларації.

Наперед ніхто не може сподіватися, що вона зобовязує тих, що брали участь у тій конференції, до якихнебудь активних виступів в обороні засад, які вони проголосили. Декларація Другого Інтернаціоналу українському народови волі не дасть. Ся воля може бути здобута тільки працею самого українського народа.

Що більше, декларація се дуже гнучка справа. Про самоозначення народів аж до відорвання від Росії говорить і Третий Інтернаціонал у Москві, але коли хто з Українців важиться виконувати се право та словом писне про відорванне від Москви, то зараз його ставлять під стенку або засилають на Сибір. І соціялістичний інтернаціонал уже нераз заявлявся загально за право кождого народа до самоозначення, але в практиці його члени й представники не дуже дивилися за переведенням сього права. До соціялістичних інтернаціоналів належали польські соціялісти, які на словах ішли битися „за нашу і вашу вольносць", але на ділі билися за право панування Польщі над Українцями. До соціялістичного інтернаціоналу належали Москалі, які теж говорили про демократію так довго, як довго демократія була тільки музикою будучности; коли Українці захотіли перевести демократію в практиці, тоді всі Москалі стануди одною лавою проти Українців. У Другому Інтернаціоналі тепер бере участь англійська партія праці, яка признає право Індії до самоозначення в засаді, а поборює її в практиці.

Отже з того боку декларація Другого Інтернаціоналу се тільки заява, що слушність і справедливість вимагалиби самоозначення українського народа. Отсе й все. Український народ все ще мусить себе самий означити, мусить набрати свідомости потреби самостійної державности, та викресати з себе зорганізовану силу, яка сю волю засвідчилаби ділом.

Берлінська заява Другого Інтернаціоналу гарна, але діло зробить тільки мужний виступ українського народа.

Лев Ясінчук.

ГАЛИЦЬКІ ОБРАЗКИ.

Дійсність і фантазії.

Якби воно смішно не виглядало, а всеж таки називається, що Українці становлять меншість на своїй землі. Маючи великий простір незвичайно плодючої землі, вони все таки розсіяні по всьому світі шукаючи захисту не тільки в Німеччині, Франції, але й у Північній Америці, на Кубі, в Арґентині, Бразилії, ба й у Манджурії та чужинецькому леґіоні серед горячих пісків Африки. Особливо важкі, прямо невиносимі відносини запанували на українських землях під Польщею. Там знищено одним махом усі довоєнні здобутки, творені важкими зусиллями; там відібрано всяку можність свобідного розвитку; там — не даючи в заміну буквально нічого — відбирається законним способом всякий прибуток з праці. Недавно н. пр. наробили деякі польські ґазети гамору, що булочникові, який, не доїдаючи, голий-босий торгує за свій крам 900 зол. ($80) річно, наложено податку 450 зол. ($40). На днях прийшов податковий службовик до львівського шевця-Українця, Бохенка, щоб відібрати в нього високий податок. Під той час шевця не було у варстаті. Податковий службовик продав зараз кільканацять пар що найкращих черевиків по 13 зол. (по $1.50, коли в тому варстаті коштують черевики найменше 50—60 зол.) жидкам, які з ним прийшли. Такою нагальною втратою майна, прямо грабунком так зажурився швець, що збожеволів...

В краю йде нужда, що аж людям очей не знати... Села невідбудовані по воєнному знищенні, дороги запущені, неуреґульовані ріки виливають, а державні органи накликають, щоби громади справляли якісь таблиці, чи медальони в честь Пілсудського з нагоди 10-ліття Польщі! Та — горбатого й могила не виправить.

А що має сказати селянин, який мусить вложити в своє господарство певний вклад (інвентар, насіння, працю і т. п.)!

Голосу представників визискуваного народу ніхто не послухає в державі, де урядові органи ясно пишуть, що „в новій Польщі нема вже місця не тільки для соймового правління, але навіть для соймовладного співправління". Міжтим від часу до часу побренькують тут шаблею та накивують східним сусідам. Щоби їх застрашити, пише одна польська ґазета, що Польща „радо привитає за Збручем сильну, спільнотою змагань і найбільш життєвих інтересів трівко з нами заприязнену українську державу". Для тої держави за Збручем вони відважилисьби навіть на похід на Київ, не зважаючи на погрози з другого боку, що коли Польща взялаби Київ, то втратить Варшаву. Ніякого значіння не має це, що пише протиурядова польська сторона, яка добачує небезпеку в тому, що „в Польщі мають вплив люде, які цілим своїм життям зложили доказ, що інтересу Польщі добре не розуміють" (себто вони так про Пілсудського пишуть). Бо ця протиурядова сторона пише це з зависти, з пересердя, що її відсунено від державної керми.

Факт, що українські провідні чинники, не спускаючи з ока засадничої національної мети, беруться на всіх ділянках до реальної праці для власного народа, пояснюють Поляки так, що нібито Українці зрікаються „первісної політичної ідеї". На ділі — вони воліливи, щоб у нас голосилося словесні кличі про Соборність, а народ щоб оставав у тьмі кромішній. І на диво — всі польські ґрупи: ліві й праві переконані з одного боку, що український нарід самий заслабий, щоб створити власну державність, а з другого боку, що Польща вповні заслугує на те, щоби її любити. Франко вже давно добре їх підглянув, коли вложив в уста Поляка такі слова:

„А най, каже, тую Русь
Трясця покоцюбить, —
І бю її й печу її,
Й ще мене любить"!

(„Майстер Свирид").

Приязнь зі зрадниками.

Як у теперішній війні воюється не тільки кулями і ножами, але й ґазами, що затроюють, так і Польща, воюючи з Українцями, не закидає такого середника, як затроєння, шукаючи собі на всякий випадок народніх зрадників зпоміж нашого народу, які радо лижуться Польщі та оплюють власний нарід.

На засіданні т. зв. „прибічної ради" міста Львова, що відбулося 29. квітня ц. р., принято оферту москвофілів, теперішних правителів львівського Народного Дому й виарендувано за 6,000 зол. місячно його відновлену салю на третий польський театр, а наказний голова Народного Дому, Михайло Бачинський, ходить на всі польські народові паради з обходом „конституції 3-го мая" включно. Щоби більше приподобатися своїм покровителям, викинено остаточно у Великодну пятницю при помочі поліції товариство молоді „Пласт" з домівки Ставропіґії, яку теж опанували кацапи, а фотоґрафів, що хотіли це зрадницьке діло увіковічнити — арештовано. Тому то жертви на власний пластовий дім ростуть з дня на день. А коли в москвофільській книгарні „Слово" (в льокалі, з якого в січні викинено книгарню „Рідної Школи") хтось вибив вікна, то польські опікуни розписалися про „безличність Українців-шовіністів". Думали кацапи, що викиненням книгарні „Рідної Школи" убють одну важну культурну станицю мазепинців-сепаратистів. Але ошукалися, бо вправді по довгих заходах, а все таки добула „Рідна Школа" новий льокаль і на днях відкрила наново свою книгрню. І таки український стан посідання у Львові на журу кацапів і їхніх опікунів не вморотився.

Опіка Поляків над кацапами йде так далеко, що Українцеві навіть небезпечно зайти до закацапщеного села. Парубки Володимирець (Жураненщина), між якими може й були деякі члени „Сокола" чи читальні, зайшли собі прогулькою до Дубравки, де живе багато кацапів. Під позором, що ті хлопці напали на кацапів, арештовано чотирох з відвідувачів і вони вже довгий час сидять у стрийській тюрмі. За той мнимий напад розвязала адміністраційна влада „Сокіл" і читальню „Просвіти" у Володимирцях, бо кажеться в урядовому рішенні, що „члени товариства кермуючися настроями політичної натури зорганізували й виконали збройний напад (?) на мешканців громади Дубравка". Товариство мусить перестати істнувати, бо „воно стало винним переступлення некорисного для мирного співжиття населення". (Їм все ще сниться „мирне співжиття", де Українець має дати собі тесати кілля на голові).

Розвиток „Сокола".

Розвязання одної чи другої сокільської орґанізації не спинюють „Сокола" в його леті. Дня 13. квітня відбулися Загальні Збори головної сокільської орґанізації („Сокола-Батька"), з яких показалося, що в самій Галичині влада вправді розвязала на протязі року 29 сокільських „гнізд", а всеж таки чинних було 601 орґанізаційних одиниць. Чимало діймаючих кар грошевих та арешту потерпіли „Соколи" за ношення однострою, за вживання сокільських шапок чи відзнак. Немало шкодив „Звйонзек малопольскіх стражи пожарних" у Львові, що орґанізує спільні („под єдним дахем") протипожарні товариства головно на те, щоби заробляти на посередництві при продажі пожарних приладів. Але „Сокіл" не складає своїх крил і засягає ними щораз ширший круг синів і дочок українського народу, який розуміє вже добре вагу правильного фізичного виховання й дисципліни. Заходом невпинної праці зібрано в 1920 р. $1,245 на докупно спортового города, а один добродій з Борислава, який не бажає, щоб його імя було виявлене, жертвує ½% брутта одної копальні нафти.

(Конець буде).

СПРАВЛЕННЯ ПОХИБКИ.

У вчорашнім числі „Свободи", присвяченім памяти Івана Франка, надруковано через помилку наголовок фейлетону „УРИВОК ЗІ СПОМИНІВ ІВАНА ФРАНКА", а має бути „УРИВОК ЗІ СПОМИНІВ ПРО ІВАНА ФРАНКА".

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

НАТЯГАЮТЬ ЯК ШВЕЦЬ ШКІРУ.

„Щоденні Вісті" дуже лютяться на Свободу за те, що вона не приймає поміщеної в „Щоденних" сповіди Шумського за безспорну правду. Кажуть „Щоденні" сиромудро: Коли не можна вірити в автентичність заяви Шумського, хоча під нею є підпис Шумського, то певно не можна вірити в автентичність заяви приміром Кедровського в Свободі. Коли не можна знати, чи Шумський живе, хоча в „Щоденних" є поміщена його заява з його підписом, то так само не можна вірити, що живе Кедровський, коли в Свободі зявиться його заява з його підписом.

ВІСТИ З РОСІЇ А ВІСТИ З АМЕРИКИ.

Думаючим читачам розумної ґазети вистарчилоби сих слів, щоби вони пізнали всю глупоту такого думання. Та редакторам „Щоденних" треба ще додати пояснення. „Щоденні" хочуть умовити в своїх читачів, що все, що написане в „Щоденних" про большевицьке царство, така сама правда, як те, що пишеться в ґазетах в Америці про те, що діється в Америці.

Се показує, яким баламутством оперують „Щоденні".

Про те, що діється в Америці, про те може довідатися кождий чоловік в Америці зовсім свобідно. Коли хто захоче розслідjувати, чи Кедровський живе, чи Кедровський щось писав, він може преспокійно довідатися, небоячися уряду.

В Росії, під большевицькою окупацією се неможливе. Там уряд одинокий подає вістки, і такі тільки, яких йому треба. Там уряд пробує контролювати збирання та поширювання всяких вістий. Там уряд старається закривати одні річи та виявляти другі. Там уряд заперечує часто істнованне того, що істнує, та подає за істнуючі річи, яких нема. В Америці над всіми новинками є публична контроля; коли одна ґазета напише неправду, друга її розкриває. В Росії уряд не дозволяє нікому розкривати брехні, які він пустив.

Ся контроля над вістками в Росії довела до того, що всі просто американські ґазети перестали удержувати кореспондентів у Росії на 150 міліонів душ населення, хоча кожда удержує кількох кореспондентів у найменчому краю Европи на пару міліонів душ населення, а тим знова кореспондентам, що лишилися в Росії, не дуже вірять.

НАЙ ДАДУТЬ ДОКАЗИ.

Вертаючи до Шумського, ніяка шануюча себе ґазета не подалаби заяви людини, про котрої смерть уже були вісти, не подаючи місця та умов її побуту та доказів, що всі сі дані є правдиві. Видрукованне в большевицькій шматці сповіди большевицького грішника не є доказом, що сей грішник грішив, ні того, що сей грішник каявся, ні що він писав сю відозву. Се все може бути одна велика брехня від початку до кінця.

То не значить, що се мусить бути брехня. Се може бути брехня. В її автентичність мусить сумніватися кожда думаюча людина. Приймати її за неоспориму правду може тільки людина, яка не думає, яка приймає все за правду просто тому, бо се написано в большевицькій шматі, хоч ся шмата вже нераз була переловлена на брехні. Очевидно, що того рода людям нема що доказувати. Сі люди вірують у те, що їм до вірування подають. Сі люди не мають розвиненого розуму. На місце розуму в них є тільки сліпа віра.

ЧИ КРИВДА БОЛЬШЕВИКАМ?

Але скаже який большевицький підсусідок: чи не кривдиться таким сумнівом большевиків? Чи не може случитися декоди, що большевикам не повірять, хоч вони й правду скажуть?

Можливе й се. Тільки, що не винуваті за те ті, що сумніваються в большевицькі слова, а винувата тут большевицька політика контрольовання всяких новинок з Росії та часті большевицькі брехні.

Не можна сказати, що в відомій казці про пастуха, що любив бавитися страшеннем людий окликами: „Вовк іде!" винуваті були люди, коли вони наконець, здурені богато разів, не вірили його крикови, коли справді вовк надійшов. Винуваті тут були не люди, а пастух-брехун.

Іван Франко.

ДОКТОР БЕСЕРВІСЕР.

Хоч з такою архинімецькою назвою, доктор Бесервісер, то собі чистої крови Русин, навіть типовий галицький Русин або, коли хочете, Рутенець. Не всі знають його під сею назвою, бо він криється під ріжними псевдонімами, та проте всі ми знайомі з ним, стрічаємо його на кождім кроці, любимо побалакати з ним. Правда, затоваришувати з ним близше, заприязнитися якось нікому не вдається. Шановний доктор має в собі щось подібне до наелектризованої палички ляку: зразу притягне до себе деяке мягеньке тіло, а потім зараз відіпхне.

Він не тільки дипломований чоловік; він без сумніву талановитий і знающий чоловік. Та тут є й гачок. Бачите, є два роди знаючих людей: такі, що щось **знають добре,** і такі, що **знають усе ліпше.** У других є **знанне компаративне,** не релятивне, а власне компаративне. Як би то вам вияснити ріжницю? Бачите, усе наше знанне — релятивне тим, що абсолютна правда самою природою річи закрита перед нами. Люде позитивного знання чують се найліпше і завсіди мовлять: оть тут і тут ми стоїмо на твердому ґрунті правди, наскільки вона взагалі доступна нашому пізнаванню. Люде компаративного знання дивляться на справу зовсім инакше. Їм досить сказати: сей чи той учений сказав те, се, третє, пяте, десяте. В половині пятого у нього на тій і тій стороні є така й така помилка, недоладність, неконсеквенція. Як можна писати такі абсурди! Я, доктор Бесервісер, знаю і тверджу, що се абсурд, — значить, я близше правди, я більший учений від тамтого!

Pardon! Я й забув сказати, що наш любий доктор Бесервісер належить власне до сеї другої катеґорії, до тих людей, котрі знають усе ліпше ніж хтось инший, бо всюди знайдуть якусь помилку, а з природи обдаровані такою щасливою орґанізацією, що твердо вірять: коли я поправлю отсю помилку, значить, я близше правди, значить, я більший учений від онтого-о!

Чи у нього є якесь справдішнє, позитивне знанне? Ви чудуєтеся, як можна підіймати таке питанне? Вам воно видається парадоксальним так, як би хтось, бачучи пана у фраку і білих рукавичках, смів питати, чи є у нього сорочка?... Га, мої панове, незглибні бувають тайни тоалети фізичної й духової. Хто знає, чи кождий панич у фраку і в рукавичках має справді чисту сорочку на собі, а доктор Бесевісер так завзято бігає по світі і шукає, з ким би то порівняти себе і над ким би показати свою вищість, що абсолютно не має часу показати свій дійсний духовий баґаж. Щоби знайти діру в мості, я не конче мушу вміти збудувати міст, а волове очко в байці, заховавшися між орлове пірє і піднесене орлом на високу високість, коли орел не міг уже летіти вище, вифуркнуло зі своєї схованки і, підлетівши троха вище, зацвіркотіло: „А видиш, а я таки вище лечу від тебе". Мабуть люде того типу, що наш доктор Бесервісер, водилися вже і в Греції, коли старий горбатий Езоп уважав потрібним обезсмертити сей тип у своїй байці. Значить, наш шановний доктор має дуже давню і широку парентелю.

Говорять, що його пожирає амбіція і що та жаба, котра з таким сумним ефектом бажала зрівнятися з волом, була йому якась стриєчна тітка чи тіточна стрийна. Не знаю і сумніваюся. Мені здається, що сама амбіція не доведе чоловіка до того, щоб силкувався знати все ліпше від когось иншого. Се мусить бути вроджена прикмета характеру так, як хміль має те до себе, що високо виростає і пишно буяє тільки на тичці. Булоб нерозумно і несправедливо жадати від хмелю, щоб стояв і ріс самостійно, а доктор Бесервісер, хоч остаточно й виявляє себе непродуктивною силою, всетаки своєю вічною рухливістю, своєю нагінкою за такими, по котрих міг би пнятися „вище від кого иншого", причинюється до оживлення всього окруження, надає йому вигляд руху, метушні, робить ілюзію поступовости. Він швидко хапає всякі нові ідеї і нові моди в науці і в літературі і горячо боронить їх доти, доки сим способом можна показати, що він поступовійший і вищий понад инших.

Зрештою його поступовість треба розуміти дуже широко, власне з високого становища того хмелю, що виріс понад вершок тики і махає блідозеленим китяхом і в солодкім успокоєнню шепче: „А я таки вищий!"

Доктор Бесервісер не належить ні до якого сторонництва, ні до якої кліки ані котерії; він вищий понад „усе те". Всюди в кождій програмі, в кождій роботі зараз знайде щось таке, що він знає і розуміє ліпше і очевидно в такім разі його сумлінне не позволяє йому писатися на те гірше і прикладати руки до його осягнення. Всяке окруженнє, всякий Fühlung з сусідами, всяка орґанізація стісняє його незалежну вдачу. Його з непоборною силою тягне з низу на верх, як ті бульбашки повітря, що з дна криниці тиснуться вгору. І він гуляє на версі понад партіями, орґанізаціями і всіми суспільними путами свобідно і легко як піна на воді. Бистро пливучи з кождою хвилею, з кождим подувом вітру, він дивується тілько одному: що за страшенні, обридливі ретроґради всі оті скали, дерева та будинки на берегах, що так навіжено біжать назад і щезають із його поступових очей! В таких хвилях він важко сумує і нарікає на нерозвитість і ретроґрадство суспільности.

Злі язики торочать, що у нього нема ніякого переконання. Знаючи зблизька шановного доктора, мушу заперечити сьому рішучо. У нього нема переконання? У нього є його навіть більше, як треба. У нього є ріжні переконання, так сказати, про запас. Одно зноситься, він собі байдуже, виймає друге, свіжісіньке. А всі вони мають одну підшивку: незломнє переконаннє про власну вищість. Ся підшивка, се основа, а що зверха, се його менше обходить. Чи там червона матерія, чи чорна, чи періста — мій Боже, люде вищі о два цалі від сього, о три від того, а о півтора від третього не будуть дбати про такі дрібниці!

Зрештою доктор Бесервісер вельми толерантний. Тобто для себе, не для инших. Стоячи понад партіями, він уважає натуральним обовязком своєї вищости не позбавляти нікого свого „лицезрінія". Як той біскуп Красіцкий в Дубєцку в поемі В. Поля „ту до сені заґльондал, там в окно запукал", так і доктор Бесервісер нині ущасливлює своєю присутністю кружок радикалів, за годину виливає свою тугу до ідеалів у кружку полупяних польських журналістів, вечером додає духа заклопотаним „конструктивним елементам", а через ніч нема-нема тай знесе зозулинє яйце і положить його в гніздо клерикалів або мамелюків. І все се з тим спокоєм, з тою свободою духа, які характеризують людей справді вищого закрою. І головно, все се не обовязує його ні до чого. З ким сьогодні щиро стискався, тому завтра наплює в лице; з ким сьогодні ділився таємними бажаннями своєї душі, на сього завтра кине каменем. Се знак дійсної незалежности його характеру. Він поступає завсіди так, як йому диктує його моментальне переконаннє, і ніколи не дбає про те, що скажуть про нього люде. Оттим то я вважаю злосливою і зовсім тенденційною видумкою твердженнє тих, що ідентифікують нашого доктора Бесервісера з тим Вислобоцьким чи Зборовським чи якимсь иншим невимовним псевдонімом, що то в 1848 році, виходячи з дому, ніколи не забував узяти до кишені три кокарди: біло-червону, синьо-жовту і чорно-жовту. Побачить здалека польського патріота — припинає біло-червону кокарду на груди, не біжить, а летить з розпростертими обіймами і не говорить, а кричить: Wolnośč! Równośč! Braterstwo!

Попрощається з тим, побачить здалека Русина, ого, вже на лівій кляпі вродилася синьо-жовта кокарда, мій герой надувається як сич на вітер і глибоким басом гримить:

— С нами Бог і разумійте, язици!

Та коли в дальшій подорожі побачить урядника з ґубернії, ого, вже до самого серця пришпилює чорно-жовту кокарду, робиться тоненький і високий, згинається в три погибелі і, дотикаючи циліндром до самого тротоару, мов жайворонок приспівує:

— Geschamster Diener, Herr Hofrat, empfehle mich ergebenst!

Ні, наш доктор Бесервісер не з таких! Я навіть не знаю, чи він істнував уже в 1848 році, а сей анекдот свідчить хіба про налоговий еклективизм, коли тимчасом наш доктор радше налоговий критик і винахідник дір у мостах.

З тим усім тип вельми симпатичний. Мені аж жаль слухати, коли він часом нарікає, що його ніхто не любить. Лиш одно його потішає, що всі йому завидують. Чи він любить кого? Їй Богу, якось не доводилося питати його. Спитайте самі.

Я маю подив і повне признаннє для таких людей. Приємно знати, що коли чоловік зробить чи напише яку дурницю, ось тут близько тебе є щирий друзяка, котрий зараз в інтересі публичного добра викаже тобі, що ти ідіот і що він сам зробив би се далеко ліпше. В серці будиться радіснє чуттє: ну, ще не вмерла Україна, коли має таких синів. А коли часом у душі ворухнеться нескромне питаннє: чом же се доктор Бесервісер, знаючи ліпше всяку річ, не зробить її ліпше і дає робити нам, старим ідіотам, і чом же се він аж тоді стає мудріший і вміє ліпше зробити, коли хтось инший уже зробив сяк чи так, але зробив, — то сю грішну думку втишаю грізним покриком:

— Мовчи, тичко! Так і належиться хмелеви рости вище тебе!

Зворушеннє опановує мою душу. Чим більше вглибляюся в прикмети мойого героя, тим сильніше чую, що таки не видержу і впаду в ліричний, дифірамбічний тон і замісць аналізувати, почну оспівувати свого героя.

„Како ублажу или кому уподоблю тя, приснопамятне..." — так і дзвонять мені в праві́м усі слова нашого старого літописця. І вже душа моя „розтікається мислію по земли, сірим волком под обляки", чи як то там сказано в „Слові о полку Ігореві", шукаючи порівнань для звеличання любого нам усім доктора Бесервісера.

Він подібний до сонця, бо ось тут сходить, а зовсім у противний бік заходить.

Він подібний до місяця, бо дванацять разів до року міняє свою фізіономію.

Він подібний до зір, бо світить, а не гріє.

Він подібний до вітру, бо шуму много, а конкретного в руки не зловиш нічого.

Він подібний до моря, бо повно в нім води, а нема що раз напитися.

Він подібний до огню, бо нема такого твору і такої книжки, з котроїб він не міг зробити попелу.

Він подібний до Дністра, бо що хвиля робить несподівані закрути, а удає, що пливе наперед.

Він подібний до орла, бо високо літає, а низько сідає.

Він подібний до соловія, бо, спіймавши хробачка, співає тріумфальну оду.

Він подібний до сірничка, бо конче мусить о когось потертися, щоб заблищати.

Він може гордо і сміло глядіти в будущину; такі, як він, нешвидко переведуться на нашій святій Руси.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЧОМУ КОМУНІСТИ НЕ ГОВОРЯТЬ ПРАВДИ?

Прошу ласкаво редакцію „Свободи", або кого з читачів дати мені відповідь, чому ґазета Українські Щоденні Вісти" з Ню Йорку так безсоромно бреше, розповідаючи про життя на радянській Україні? Вона каже, що під комуністичною владою тепер наступило для робітників і селяни царство небесне. Вона пише, що там робітник робить всього сім годин денно, а до того має великі привилеї, як наприклад, у театр робітників пускають за дармо й все робітник має, чого тільки забажає.

Та я дістаю листи з України й Росії, а в них мені пишуть, що там робітник працює довгі години, часто й зовсім не працює, бо праці нема, тому голодує. Селяне у колєктивах працюють гірше, ніж на панщині працювали їх батьки та діди й ходять за те літом босі, а зимою напівголі й голодні.

Заробити нема де, а фунт цукру коштує 5 рублів. Молоко видається лише ділям, які не мають ще двох років життя. Видається їм одну кварту на день, а як дитина покінчила два роки життя, то й зовсім нема молока для неї. Кожна жінка через два місяці по родах мусить іти до роботи, бо хто не робить, той зовсім не має що їсти. В колєктивах варити собі дома нічого не вільно, а треба йти на спільну комуністичну кухню, де всім дають ложку вару, однаково, чи здоровому чи хворому без розбору. У селян позабирали все, що вони колись мали й навіть ту землю, котру вони мали ще до революції й обернули усіх у рабів, які працюють на комуністів, корі тепер стали на становище царських панів та їх управителів і ріжних підпанків.

Мені пишуть, що Сталін одержує 350 рублів на місяць, а селянин за свою тяжку працю має в нагороду лише вар. Ось така справедливість і рай у комуністичному царстві. Комуністам, як і тим царським панам, усе, а селянам та робітникам ще гірше, ніж було за кріпацьких часів. Це та правда, про яку комуністи в Америці не говорять.

Іван Калита.
Патсвіл, Па.

— Ах, Михасю, правда, що наше подружа ідеальне!

— Дороґенька, ніколи не ялося подружа хвалити перед [illegible] дози!

Заклад. Хтось заложився, що задасть одне і тесаме питання 10 особам і від усіх дістане однакову відповідь.

Отже підходить до кожного з черги й кожному каже:

— Ви чули? Іван дістав велику спадщину й купив собі хату за 100 тисяч долярів...

Розуміється, що заклад виграв, бо кожний зараз питав:

— А котрий же то Іван?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ГАРТФОРД, КОНН.

Аматорська вистава.

Заходом Злучених Товариств відбулося дня 3 мая представлення під заголовком „На шляху до волі". Драму ту відограли позамісцеві аматори з Лудлов, Месечусетс, під проводом учителя В. Петрусика, котрий відограв головну ролю.

Всі аматори це тут роджені Українці й вже те одно повинно було зацікавити наше громадянство, щоби прийти на виставу й натішитися, що оте молоде покоління дорожить тим, що найдорожче для тих, що вийшли з рідної землі. Дотого про ту виставу вже нераз були дописи в нашій пресі, бо її грали і по инших місцевостях. І вже з тих дописів можна було догадуватися, що це дуже гарна, цікава й патріотична драма. Та ні одне ні друге не зрушило нашої заспаної громади, бо публики не було стільки, скільки можна було надіятися. А аматори грали дуже добре. І ті, що були на виставі, не забудуть ніколи тих картин, які бачили на сцені. Учитель Петрусик показав себе добрим актором, бо захопив своєю грою усіх присутних.

Велика шкода, що не бачили тої драми ті, що закриваються у нас московською чи варшавською масками, що не хочуть бачити тих тюрем, що їх зготовили нашому народови на наших землях Москва й Варшава. Може би їх совість зрушилася, а тоді й життя в нашій громаді пішло би иншим шляхом. Бо коли так далі піде, то за кілька літ і сліду не буде по українській громаді в Гартфорд.

При кінці вистави переведено збірку на піддержання бойової акції в краю. Зібрано $15.

Присутний.

—o—

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА.

До народної роботи.

У нашій громаді ще не покінчена боротьба за права громади до церковного добра. Про ту боротьбу розписуються місцеві американські ґазети. Воно, що правда, було би краще, щоби вони писали про українську справу, а менше про церковні спори, але нарід тому не винуватий. Ми тільки боронимо свого права, а еп. Богачевський не хоче нам його признати.

Та церковна боротьба не може припинювати народної роботи. З рідного краю доходять до нас голоси розпуки, на які відзиваються усі громади. І наша не може позістати позаду. І з нашої громади мусять поплисти жертви на народні потреби й протести проти наших гнобителів.

Гейзелтонець.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Концерт Українського Бандуриста Ємця.

Відомий український бандурист Василь Ємець, котрий дав уже на заході ряд концертів зі своєю бандурою, приїздить з концертом у Филаделфію, де виступить дня 1. червня вечером в гали при 849 Норт Френклин Стріт.

—o—

ВИЛКС БАРЕ, ПА.

З діяльности „Ліґи Лузернського Повіту" та Організації Визволення Державного Відродження України.

„Українська Національна Ліґа Лузернського Повіту" віддала вже свій статут українському адвокатови Завойському до зачартерования і сподіється, що він буде викінчений у короткім часі. Тимчасом вона старається виконувати вже постанови статута. У три місяці після основання вона справила була бенкет, про котрий ще й нині говориться в околиці. Коли память про нього почала завмирати, „Ліґа" почала думати про влаштованне „українського дня". Плянують справити такий день дня 29. червня в Сен Сузі парку коло Вилкс Баре. Шість священиків обіцяли правити богослуження в парковій галі, між ними оо.: Струтинський, Паздрій, Залітач, Стернюк і Обушкевич.

У Вилкс Баре недавно оснувався відділ Орґанізації Державного Відродження України. Ціль сеї орґанізації піддержувати боєву акцію в старім краю через У. В. О. Відкриття відбулося без гамору й шумних оголошень. Члени відділу розуміють, що піддержка теж має йти ділом, а не гуком. Вони збирають жертви для У. В. О., поширюють її ідеї та її орґан „Сурму". Своїми вкладками й жертвами вони стараються піддержувати орґанізацію, котра несе трівогу Ляхам й піддає духа нашим братам під ворожою окупацією. Громадяни з околиці віднеслися до орґанізації прихильно, і відділ за короткий час зібрав поверх шістьдесять долярів. Тепер з краю приходять нові вісти про арешти, святотатські викидання костий українських героїв з гробів, і орґанізація певна, що сі вісти причиняться до ще більшого спопуляризовання ідеї активної боротьби з наїзником.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ГЕМТРЕМК, МІШ.

На Товариство „Просвіта" у Львові.

Як бувший урядник читальні „Просвіта" в Гемтремк, заявляю членам, що я вислав до Обєднання $48 з призначенням на „Просвіту" у Львові.

Гроші ті походять з вкладок і продажі книжок і часописів. Приходу було $46.73, а я доложив від себе $1.27. А що вони були зібрані на просвітні цілі, то я висилаю їх на „Просвіту". Скільки зібрав, стільки і вислав.

А. Патра,
б. касієр читальні.

Господиня. Молода господиня, яка недавно одружилася, здибає свою товаришку. Та питає її:

— Ну? Якже тобі? Щаслива?

— Ах, булаб дуже щаслива, якби не одно...

— А щож такого?

— Мій чоловік любить їсти яйця на мягко, а я ніяк не годна потрафити: варю пів години — тверді, годину, дві — ще твердіші. Не знаю, вже, що з ними робити.

ЗЕМЛЯКИ з ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ТА СКАЛАТЩИНИ!

ДЛЯ ВАС ПРИГОТОВИЛА КОМПАНІЯ

КОЛЮМБІЯ

Ваші рідні пісні на рекордах. Кождий з Вас, що живе в Америці, повинен набути сю рекорду. Вона наспівана чоловіком, що приїхав щойно з краю. Коли слухаєте його співу, то з його слів ще чути крайовий дух і Ви неначе віддихаєте крайовим воздухом. Рівночасно Вам здається, що Ви бачите рідні села, поля, пасовиска та тих пастухів, що там весело серед журби виспівують. Отсю рекорду можете набути в Базарі **СУРМА** в Ню Йорку. Пишіть або заходіть по неї сейчас, а рівночасно беріть ще й другі, так, щоби разом було пять, бо менше не висилається.

Кромі сього прислухайтеся другим **МАЙОВИМ РЕКОРДАМ:**

27227F (Коломийка Скалатська і Тер-
(нопільська з співом.

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, співають: Евген Жуковський, Соня Жуковська і наша Роза Красновська.

27226F (Докінчини Вінкоплетин
(Дарування

УКР ОРХЕСТРА М. ТОМАСА.

27225F (Тернопільська Мазурка
(Полька Рогатинська

ОРХЕСТРА БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ" зі співом

27224F (По під ліс зелений
(Полька „Хлопці Голутяки"

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ і СОНЯ ЖУКОВСЬКА, з акомпаніяментом орхестри.

27223F (Відпуст
(Фамілійні троблі

Але на сім не конець. Треба перейти катальоґ Колюмбії і виписати собі ріжні инші рекорди наших артистів, щб перебувають під пору в Америці. Для прикладу подамо їх імена і деякі з їх рекордів:

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон.

27099F (Диктом—Дактом
(Майкові троблі
27101F (Розвід
(Забудькуватий
27105F (Їзда на Европляні
(Пісня Невольника
27090F (Молотник
(Змарнів я
27072F (Не женися сину
(Старість не радість
27076F (Ой мати-мати, Москаль в хаті
(Ой піду я лугом, лугом
27086F (Ой не шуми луже
(Чорні очи як терен
27124F (Шпорт американський
(Історія з пирогами
27134F (Слабість
(Такий то штоф
27111F (Лихо
(Пів правди
27065F (Борщик з грибами
(Забрали, забрали
27083F (Зрадниця
(Що грубе то добре
27082F (Лист з краю
(Волокитка
27057F (Соколи, Соколи!
27074F (Там на горі крута вежа
(Ой відси гора
27059F (Коза Дереза
(Велика память

Е. ЖУКОВСЬКИЙ і СОНЯ ЖУКОВСЬКА, з акомп. орхестри.

27222F (Риентий на забаві
(Троблі з какорочами

Е. ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА.

27188F (Жнива
(Бувай здорова
27184F (Лобода
(Пристріт
27183F (Презент з Европи
(Пан Фрейтер. Е. Жуковський,
(барітон
27174F (Толока
(Зводини
27170F (Фіксований чоловік, ч. 1 і 2
27168F (Старости, часть 1 і 2
27149F (Вдовиця
(Старий, як малий

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА, співає наша Роза Красновська.

27221F (Іван убийник
(Просьба жінки до чоловіка

МУЗИКА ДО ТАНЦЮ.

УКР. ОРХЕСТРА П. ГУМЕНЮКА.

27187F (Метелиця-сніговиця, танець
(Козак Завидія, танець
27178F (Танець по шлюбі
(Полька для всіх
27164F (Запорожець полька
(Танець на вигоні
27106F (Ой, дівчино, дівчинонько
(Коло гаю походжаю
27049F (Бим-бам, полька
(Від кутика до кутика, полька
27050F (Ой, вишеньки, черешеньки,
(коломийка
(Гоп, Марку, покинь сварку,
(козак
27054F (Рах-цях-цях, полька
(Гамай Кицю, полька
27071F (Гуцулка, танець
(Чабан, танець
27093F (Забава в стодолі, часть 1 і 2
27055F (Заручини
(Вінкоплетини

СКРИПКОВІ СОЛЯ П. ГУМЕНЮКА, барітон Е. Жуковський, сопран Р. Красновська.

27169F (Туга за родиною
(Івана Лопушника
27159F (Вечерниці, часть 1 і 2
27140F (Поправини в Америці, ч. 1 і 2
27136F (Свекруха бе і плакати не дає
(Кум до куми. Е. Жуковський
27131F (Заручини в Америці, ч. 1 і 2
27078F (Грай, або гроші віддай
(Танець під вербами
27091F (До Почаєва на відпуст
(Вівчар на сопілці

27084F (На весіллю при вечері
(Ой козаче біловусий
27070F (Поправини, часть 1 і 2
27079F (Придани
(Пересувини
27085F (Українсько-Русский Тут-Степ
(Ой, піду я шіхер-вихер, Жи-
(дівочка
27143F (Кума з міста Яшла
(Танець мого кума. Укр. Ор-
(хестра Павла Гуменюка

УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ
Павла Гуменюка 20 частий 4 веляких і 6 малих рекордів, ціна $9.50 з альбомом.

УКР. ОРХЕСТРА МИХ. ТОМАСА.

27220F (Козак Жидачівський
(Танець „Гусар"

ОРХ. БРАТТЯ „ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ" співають: Текля Дячек і Дж. Малютич.

27219F (Чотирнацятий рочок смутний
(настав, часть 1 і 2

ПЕТРО ОРДИНСЬКИЙ, барітон.

27151F (Гей, гук, мати, гук
(Розлилися круті беріжечки
27150F (Ой, і не гаразд Запорожці
(Ой, бре море, бре
27135F (Віє вітер
(Думка про Морозенка

САЛЬОМЕЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА, сопрано.

27133F (Ой, де ти ідеш, де ти поїдеш
(Ой летіли білі гуси, розплет.
27132F (Вівці мої, вівці, пастуша пісня
(Через сад виноград, дів. пісня

МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, барітон.

27068F (Ще не вмерла Україна
(Марселеза
27075F (Гей Січ іде, красен мак цвите
(Не пора
(Гей там на горі Січ іде!
27034F (Зеленая рута, жовтий цвіт
(Пропала надія
27036F (Туман Яром котиться
(Тихо, тихо, Дунай воду несе
27108F (Ой, зійди, зійди, ясен місяцю
(Як почуєш в ночи
27109F (Розлука, ти розлука
(Повій вітре на Вкраїну

ВОЛОДИМИР ДІЛОВ, бас, і О. ЛОТОШИНСЬКА.

27165F (Спить жінка, тай не чує
(Танцювала риба з раком,
(петрушка з пастернаком

ХОР ІМ. ЛИСЕНКА З ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. (Дірігент Андрій Гела).

27137F (Вечірний Дзвін
(Чарочко моя

12" $1.25

70010F (Заповіт Шевченка
(Ура у бій і Хто за нами

о. К. КІРСТЮК, барітон.

27113F (Ой, любив тай кохав
(Казав мені батько
27103F (Біду собі купила
(Кучерява Катерина

Д. МЕДОВИЙ, тенор.

27130F (Така її доля
(Карі очи
27121F (Дивлюсь я на небо
(Взяв би я бандуру
27144F (Зажурився чоловік
(І шумить і гуде.
27066F (Ой не світи місяченьку
(Ой іду, іду.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР „СУРМА", з акомпаніяментом орхестри.

10" 75 ц.

70015F (Вечерниці, часть 1 і 2
70016F (Вечерниці, часть 3 і 4

о. М. МАРУЩАК, тенор.

27157F (Темна нічка тай не видная
(Ой зацвила калинонька
27153F (Ой не стелися, хрещатий бар-
(вінку
(Журож моя, журо
27147F (Помарніла наша доля
(О, не забудь

МИКОЛА ДАНЧЕНКО, тенор.

27113F (Як я добрався до Америки
(Потпурі з українських пісень

І т. д., без кінця. Хто хоче мати отсі скарби народної пісні, нехай сейчас присилає замовлення. Хто замовляє 10 малих, 75-центових рекордів, тому платимо почту самі, і в той спосіб продаємо рекорди таньше. Кромі сього додаємо безплатно голки до фонографу. При всяких замовленнях адресуйте виразно:

SURMA BOOK and MUSIC COMPANY,
103 Ave. A, New York, N. Y.
МЕЖИ 6-тою і 7-мою УЛИЦЕЮ.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ відограється два представлення:

1. „ДО СВІТЛА ДО ВОЛІ"
(сцена з дитячих літ Т. Шевченка в двох діях)

2. „ПРОГУЛЬКА"
(комедійка на одну дію)

В НЕДІЛЮ, 1-ГО ЧЕРВНЯ 1930.
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛИ,
30 EAST 25 St., BAYONNE, N. J.

Щоби дати змогу зійтися нашим громадянам в більшому числі як звичайно, то Комітет зарядив і знизив вступ до 35 ц. Приходіть громадно і покажіть дітям своє заінтересовання до української штуки.

ПОЧАТОК О ГОД. 6-тій ВЕЧЕРОМ.
124-5 Комітет.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Український Клюб Поступовий, від. 70 У. Н. Союза, взиває всіх своїх членів прибути на надзвичайні збори 29-го травня (мая) до галі під ч. 72 Мроіс ул., точно в годині 7:30 вечером, в справі участи нашого Клюбу в маніфестації незалежности України, котра має відбутись в Ню Йорку. — П. Дубовецький, предс.; Д. Мадай, кас.; І. Ґелета, фін. секр.; І. Щур, рек. секр.

ВИПАНН, Н. ДЖ. Тов. ім. Ів. Франка, від. 172, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 1- червня, в гали українській. Буде касове справозданнє. Проситься всіх членів явитись, довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. — В. Язвінський, предс.; М. Лучка, кас.; Мих. Мороз, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Жіноче Тов. Любов, від. 373, повідомляє своїх членкинь, що піврічні збори відбудуться дня 8-го червня, в годині 2.30 пополудни. Проситься всіх членкинь явитись, не явившася заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Анна Борусєвич, пр.; Парася Щупляк, кас.; Текля Єзуско, секр.

МЕНВИЛ, Р. АЙ. Тов. ім. Михайла Драгоманова, від. 181, повідомляє своїх членів, що мітінґ піврічний відбудеться в суботу, 7-го червня, в годині 6-тій вечером, в гали Люм Фіксерів. Присутність кождого члена конечна, бо маємо важні справи до полагодження. Проситься тих членів, котрі присилають свої вкладки перед мітінґом, щоби присилали тепер на руки нового секретаря на адресу: George Jasinczuk, Box 14, Manville, R. I. — Павло Гречух, предс.; Дмитро Сулима, кас.; Юрій Ясінчук, секр.

МІКІЗ РАКС, ПА. Бр. св. Володимира, від. 91, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 8 червня, в годині 1-ій пополудни, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — Андрій Гальчак, предс.; Павло Панчак, кас.; Василь Рудавський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітінґ відбудеться в неділю, 8 червня, в годині 2-ій пополудни, в гали під ч. 6177 Glenmore Ave. Проситься всіх членів явитись на сей мітінґ. Взиваєсь контр. комісію, щоби перевела контролю книг за пів року. — Іван Сливар, секр.

Feen-a-mint
The Laxative You Chew Like Gum
No Taste But the Mint
At Druggists—15c, 25c

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА АСТМУ АБО ГЕЙ ФІВЕР.

Дарова пробна метода, яку кождий може вжити без неприємностий або втрати часу.

Ми маємо методу для припинення Астми і хочемо, щоб ви попрабували її на наш кошт. Без ріжниці, чи ваша хороба давна або теперішна, чи се Астма або Гей Фівер, ви повинні післати по пробку нашої методи. Нема ріжниці, де ви живете, яке занятте чи літа, коли терпите, наша метода принесе вам полекшу. Спеціяльно хочемо вислати її тим безнадійним, котрим всякі инші лікування не помогли, хочемо показати кождому, що наша метода присвячена для покінчення тих хоріб, як тяжкий віддих, свист і другі прояви. Ви неповинні поминути сеї безплатної оферти. Пишіть сейчас. Неприсилайте грошей, лишень зашліть понизчий купон. Зробіть се нині. 101-

FREE TRIAL COUPON.
FRONTIER ASTHMA CO.,
1748-J, Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.
Send free trial of your method to:
....
....
....

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР МАРІЙОНЕТОК ЗІ ЛЬВОВА
ВЕРТЕП НАШИХ ДНІВ
В ШІКАҐО 31. МАЯ: 1. ЧЕРВНЯ 1930.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В НЮ ЙОРКУ
217-219 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ,
НА ПРОДАЖ АБО ВИНАЄМ

Згідно з повідомленнем, виданим у відозві до нюйорського громадянства 22 лютня 1930 р., Управа Українського Народного Дому почуває себе звільненою від дальшого вдержування будинку для потреб нюйорського загалу, не маючи належної піддержки зі сторони українського громадянства.

Денис Ґула, предсідатель; **Семен Демидчук,** секретар; **Василь Лазута, Михайло Гайовий, Михайло Никифорчин, Михайло Макарчук, Андрій Свитак,** члени Дирекції Української Будівельної Спілки. 124-5

СТАРА ВИПРОБУВАНА МЕДИЦИНА НАЙЛУЧША.

Від кількох літ занепадав я на здоровлю і здається мені, що нема медицини, котрої я не пробував би, та все надармо. Я був знеохочений. В сім часі попало мені **Гінду Бренд Зілля.** По ужиттю першої пачки є почув значну зміну; завороти голови, вздуття і відбиванняся ґазів майже устали, я продовжав вживання, і сегодня чуюся мов не той сам. Нема нічого лучшого, яка стара, випробувана медицина з наших гір і піль під назвою Гінду Бренд Зілля. — Так пише п. А. Дубас, 97½ E. 7th St., New York, N. Y.

Ціна за пачку $1.00, 6 пачок за $5.00.
НЕВДОВОЛЕНИМ ЗВЕРТАЄМО ГРОШІ.

BARON A. BORAK,
307 EAST 18th ST., NEW YORK, N. Y.

ПРОГУЛЬКА
ДО ГАЛИЧИНИ І БУКОВИНИ НА НАЙБІЛЬШІМ ТА НАЙВИГІДНІШІМ КОРАБЛІ В СВІТІ
ЛЕВАЯТАНІ
ЛІНІЇ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ВІДІДЕ 28 ЧЕРВНЯ (JUNE 28) 1930 ПІД ПРОВОДОМ
Д-РА ВАСИЛЯ БОРАКА

секретаря Комітету Збаражчан, котрий поїде аж до Збаража, до своїх батьків у селі Черниховцях, та заопікується в дорозі багажом і всіми потребами прогульковців.

Учасники прогульки будуть розміщені в каютах на найлучшім покладі бувшої ТУРИСТИЧНОЇ КЛЯСИ.

ШИФКАРТА в обидві сторони до Львова $209.00
ШИФКАРТА в обидні сторони до Тернополя 211.50
Воєнний і поголовний податок додатково.

Повища ціна включає один день в Парижі й один день в Берліні.

Відвідайте разом із Вашими дітьми старий край та проведіть літо з вашими кревними, бо подорож винесе дешевше як життя тут на фармі.

Зголошуйтеся сейчас для забезпечення місця на славнім кораблі та виготовлення потрібних документів і віз до УКРАЇНСЬКОГО БЮРА

S. KOWBASNIUK
277 E. 10th St., New York, N. Y.

ЧАСИ ПІД ЗНАКОМ GOLD MEDAL

У вас знову можуть бути молодість, здоровля і життєва радість. Вам немає чого більше морочити себе болями і терпіннями, що їх спричиняють недомагання нирок, печінки і міхуря. Завдяки чудовим поступам новітнього медичного досліду це славне старе лікарство, що помагало стражданням поверх 200 років, мається тепер у формі легкій і приємній при ужитку. Беріть правдиве і не приймайте нічого іншого. В кожній аптиці в 3 величинах. Дивіться за назвою "Gold Medal" на запечатанім пуделку.

ВПРОСТ
BALTIC AMERICA LINE

BALTIC AMERICA ЛІНІЯ Є ОДИНОКА
ПРОСТА ЛІНІЯ МІЖ ДАНЦІҐОМ І АМЕРИКОЮ
яка оперує найбільшими, найпоспішнійшими і найвигіднійшими кораблями межи НЮ ЙОРКОМ І ДАНЦІҐОМ.

Поспішні і вигідні получення залізничі можна дістати з ДАНЦІҐУ ДО МІСЦЯ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Ціни як найнизчі. Знаменитий харч і обслуга. Орхестра, рухомі образки, ігри і всякого рода инші інтересні забави.

Українці навчилися з власного досвіду, що оплачується їхати до Рідного Краю нашою ПРОСТОЮ ЛІНІЄЮ без пересідання. Перепроваджуваннем і переношеннем багажу, умучуючим подорожуваннем залізничим і малими кораблями, те все оминете, коли подорожуєте нашою Лінією.

АМЕРИКАНСЬКІ ДОЛЯРИ ДО СОВІТСЬКОГО СОЮЗА
каблем або почтою.
Скора і точна ПЕРЕСИЛКА американських долярів до всіх частей Совітської Републики
ҐАРАНТОВАНА
ДОМАГАЙТЕСЯ всегда ПЕРЕСИЛКИ ЧЕРЕЗ БАЛТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ ЛІНІЮ коли шлете гроші.
Голосіться до місцевих агентів або

BALTIC AMERICA LINE
8-10 BRIDGE STREET, NEW YORK, N. Y.
Другі офіси в Pittsburgh, Chicago, San Francisco, Seattle і головніших містах Канади.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОТРІБНО МУЩИН І ЖЕНЩИН до продажі реальностей на передмістю. Добра нагода заробити гроші. Платня і комісове. Голоситись межи годиною 10 а 11.30 рано до **Court Square Bldg., 2 Lafayette Street, New York City, Room 1702.** 122-4

THE BROTHERS EMPLOYMENT AGENCY,
427 EAST 6th STREET,
(Between 1st Ave. & Ave. A.)
NEW YORK CITY.
Маємо **працю для мущин і женщин.** Даємо роботу за дешеву ціну. 116-
Власт. **Іван і Е. Андрушко.**

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядованнєм абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE, NEW YORK CITY
ріг 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи 1st Ave. і Stuyvesant Park.
Telephone: Stuyvesant 5760.

Dr. SIMON BLOOM,
Спеціяліст від ушей, носа і горла.
1530 SHERIDAN AVE., NEW YORK
Near Mt. Eden Avenue.
Години офісові: 9—11 рано.
Телефон: Davenport 0697.
83 EAST 7th ST., NEW YORK, N. Y.
Години офісові: 1-2 попол., 6-7.30 веч.
Телефон: Orchard 2949.

Dr. A. L. CEASAR
спеціяліст у всіх хоробах
ОЧИЙ, УХ, НОСА І ГОРЛА
Години: 127 EAST 84th STREET,
10—12 межи Park і Lexington Ave.
6—8 NEW YORK, N. Y.
В неділі від 10 рано до 1 пополудня.

ПРОДАЄ
ДОМИ
в місті НЮ ЙОРКУ і околиці
Українська Фірма
С. ФЕСОЛОВИЧА і М. КОБЗІСТОГО
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16-

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Тепер можна купити гарний новий дім в середині міста КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Вже много домів продано і дальше будується. Ціна дуже приступна і на легкі сплати. Вплати $500.00.

Голосіться до будівничого в неділю, від год. 1 до 6 пополудни. 53-5

JOHN L. GINDA,
390 Grant Ave., Carteret, N. J.
Tel. 1062 Carteret.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

ФАРМИ!

ФАРМА 135 акрів, 102 обробленої землі, 33 ліса, соняшна земля, великий потік і керниці, дім 12 кімнат, 4 кімнати на першім, а 8 кімнат на другім поверсі, пивниця, барна на корови, барна на 4 коні і ґарадж, дріб, 8 дійних коров, 6 ялівок, 200 курей, 900 курчат, 14 качок, 4 безроги і трактор та вся фармерська машинерія. Фарму виміняю за дім в місті. Хто хотів би зробити таку заміну нехай голоситься особисто до: 119-37

PH. D. FILANOWSKY,
Real Estate Broker,
92 Main Street, Flemington, N. J.
Telephone: 332 L.

ПОЗІР, РОДИМЦІ!
НА ПРОДАЖ ФАРМИ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК.

Родимці! Тепер є найліпший час купувати фарми тому, що є засіяні і засаджені. Маю кількадесять фарм, які хочуть старушки-фармері спродати або виміняти за проперти в місті.

ФАРМА 186 акрів, земля урожайна, 15 акрів ліса, гарні будинки, вода, сад, 15 коров, 6 ялівок, 1 бугай, 3 гарні коні, 10 безрог, стадо курей, знаряди і машинерія. Ціна за все $6,000, готівкою $2,000.

ФАРМА 165 акрів, 20 акрів ліса, гарні будинки, 16 коров, 1 бугай, 4 ялівки, безроги і стадо курей, машинерія і знаряди, 3 гарні коні. Ціна за все $4,000 готівкою.

Фарми знаходяться в гарнім положенню, близько шкіл і костелів, маркету, місточок і міст як Rome, N. Y., де люде працюють по фабриках цілий день. Отже купуйте фарми в таких околицях, де можете легко спродати свої продукта. Пишіть нині або приїзджайте впрост до: 120-

JOHN F. MACIAC,
302 South George St., Rome, N. Y.
Telephone: 2231.

Листи можна писати в українській, англійській або польській мовах.

ФАРМИ! ФАРМИ!

МАЄМО НА ПРОДАЖ богато фарм на молочарні, тютюн і годівлю курей, меньші і більші, по всяких цінах. Готівки треба від $1,500 в гору, решта на морґедж, за який можете мати для вашої родини фарму і дім. Говоримо по українськи. По інформації пишіть до:

CHAS. R. VAN TASCHER,
647 Main Street, Hartford, Conn.

ХТО ЗАМІРЯЄ КУПИТИ ЩОСЬ НАДЗВИЧАЙНОГО?

ФАРМА 27 АКРІВ, земля огородова, около 3 акри грубого ліса, великий сад з понад 550 овочевих дерев. Дім 8 кімнат і другі будинки в добрім стані. Фарма знаходиться при отвертій дорозі, близько міста і школи, знаменита на ярину або годівлю курей. Великий дохід з овочів. Ціна дуже приступна, готівкою тільки $1,000. Голоситись до:

K. F. KRYGIER,
570 Manhattan Avenue,
(Greenpoint) Brooklyn, N. Y.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ДВА ОФІСИ:
NORTH SIDE: 2157 W. Chicago Ave.
Phone: Brunswick 7767 або 7768.
SOUTH SIDE: 4954 So. Hermitage Ave.
Phone: Hemlock 5500.
CHICAGO, ILL.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦЮ.
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далекі позамісцевости, кличте нас:
Офіс: 485 Avon Avenue.
Phone: Terrace 8882, або Waverly 1636, Newark, N. J.

ХОРІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ.
ВСІ ХРОНІЧНІ НЕДОМАГАННЯ ЛІЧУ

Кровні, Шкірні і Нервові Хороби, Загальне Ослаблення, Умову депресію, Завороти, Жолудкові недомагання, Кишкові хороби, Біль Голови, Невральгію, Побільшені Залози, ВСІ Хронічні Шкалубини, Легких, Бронкітіс, Носові і Горляні хороби, Ревматизм, Сціятика і Лумбаго. Мущини і женщини щасливо лічені новою удосконаленою методою. Мій особистий догляд через цілий час курації. Мої ціни приступні.

Екзамінація крови, химічні тести, Х-Рейс.

БЕЗПЛАТНІ ОГЛЯДИНИ І ПОРАДИ.

ГОВОРИТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ.

СПЕЦІЯЛІСТ **DR. ZINS** ВІД 25 ЛІТ.
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
межи 4-тою Евнею і Irving Pl.
ГОДИНИ: від 9-тої рано до 8-мої вечер; в неділі від 9-тої рано до 4-тої поп.

ХТО ЦІКАВИТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ КНИЖКОЮ
той мусить мати у себе наш катальоґ.

Наша книгарня, одинока укр. центральна книгарня за кордоном, видала

ПЕРШИЙ ПОВНИЙ ІЛЮСТР. КАТАЛЬОҐ УКРАЇНСЬКИХ КНИЖОК

У ньому подані усі українські книжки, мапи, ноти, картини, портрети, листівки і відзнаки, які є на книжковому ринкові західних укр. земель, Великої України і на еміграції. Катальоґ має 12 аркушів друку, великого формату і обіймає 3622 назов книжок з кождої ділянки людського знання. Катальоґ став підручною книжкою кождого освіченого Українця. Висилаємо тільки тим, хто купує у нас книжки. Адресуйте:

Тепер не треба уже звертатися за кождою книжкою до поодиноких видавців, бо наша центральна книгарня має усі книжки на складі. Наш катальоґ став підручною книжкою кождого освіченого Українця.

UKRAINISCHE BUCHHANDLUNG THEODOR SAWULA,
WIEN I, RIEMERG 2, AUSTRIA.